

การพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และศาสนพิธี
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจันตราษฎ์บำรุง
จังหวัดปราจีนบุรี

The Development of Learning Package on Important Buddhist Days and Rites for
Mathayomsuksa Two Students Prachantarabamrung School
Prachinburi Province

พระมหาภักยวรรณ กิตติธโร (มีชัย), พระวิเทศพรหมคุณ, ดร., ผศ.ดร. นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ

Phramaha Kanyawat Kittitharo (Meechai), Phra Widesbrommakun, Dr., Asst. Prof. Dr. Niwes Wongsuwan

ครูสอนศีลธรรมโรงเรียนวัดหนองหูล้าง

โรงเรียนวัดหนองหูล้าง

E-mail: Kanyawat@gmial.com

วันที่รับบทความ (Received) : 12 เมษายน 2563

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 15 พฤษภาคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 15 มิถุนายน 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80, 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจันตราษฎ์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้ ชุดการเรียนรู้เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ผลการวิจัยดังกล่าวพบว่า :

1) ชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 1) คำนำ 2) คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้ 3) ใบความรู้ 4) ใบกิจกรรม 5) ใบงาน 6) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ชุดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา 2) เรื่องศาสนพิธี 3) เรื่องการปฏิบัติตนต่อพระภิกษุ ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.78 /88.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

2) ผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ชุดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้

3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจันตราษฎร์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี พบว่าโดยรวมแล้วทุกด้านนักเรียนมีความพึงพอใจมาก (\bar{X}) = 4.49, S.D. = 0.14

คำสำคัญ : ชุดการเรียนรู้, วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา, ศาสนพิธี

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop learning packages to meet the effective in accordance with the standard 80/80, 2) To compare the learning achievement pretest and posttest learning with the learning package Important dates in Buddhism and ordinances Social Studies Learning Group Religion and culture for the eighth grade students, Prachantarabamrung School Prachinburi Province, 3) To study satisfaction for the eighth grade students that learners by using the learning set Important dates in Buddhism and ordinances Social Studies Learning Group Religion and culture.

The results were found that:

1) the developed learning package consisted of 1) preface 2) Explanation of using the learning package 3) Knowledge sheet 4) Activity sheet 5) task sheet 6) Pretest and posttest study tests By using the developed learning set consisted of 3 Learning set namely, 1) Important Buddhism Days 2) Religious Rites 3) Behaving towards Buddhist Monks. Learning packages were as effective as 87.78/88.17 which was higher than the specified criteria which was 80/80.

2) Learning outcomes pretest and posttest using the learning set Important days in Buddhism and ordinances the differences were statistically significant at the level of .05 The mean score posttest using the learning set was higher than pretest using the learning set.

3) The results of the study students' satisfaction on learning packages Important days in Buddhism and ordinances for the eighth grade students, Prachantarabamrung

School Prachinburi Province found that in all aspects, students were very satisfied with the mean equal to $(\bar{X}) = 4.49$, Standard deviation equal to S.D. = 0.14

Keyword : Learning Packages, Important Buddhism Days, Religious Rites

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2551 ได้บัญญัติในเรื่องแนวทางการจัดการศึกษาหมวด 4 ตาม มาตรา 22 ไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆตามสติปัญญาและความสามารถของตนการจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุลโดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2551 : 1)

การจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นถึงความสำคัญ ทั้งทางด้านความรู้ ความคิดความสามารถ คุณธรรมจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ มีปฏิภาณในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม

ในการให้การศึกษอบรมความรู้เรื่องพระพุทธศาสนา พิธีชนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทยแก่เยาวชนเป็นการกระทำที่ลำบากยากยิ่ง เพราะเป็นที่รู้จักกันอยู่ว่าในปัจจุบันนี้วัฒนธรรมและชนบธรรมเนียมประเพณีของต่างประเทศโดยเฉพาะด้านตะวันตกได้เข้ามามีอิทธิพลเหนือจิตใจของเยาวชนในประเทศไทยเป็นอย่างมาก เพราะวัฒนธรรมของต่างประเทศปฏิบัติได้ง่ายอย่างสบาย เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอแต่ผลของมันก็เท่าที่เห็นกันอยู่ทุกวันนี้ ทำให้สังคมวุ่นวายเดือดร้อน เป็นปัญหาต่อสังคมไทยซึ่งจะต้องแก้ไขปัญหานี้กันต่อไปอย่างไม่มีวันจบสิ้น ชุดกิจกรรมเป็นนวัตกรรมที่นำมาประยุกต์เพื่อให้สนองกับวิสัยทัศน์ของการศึกษาไทยในอนาคตว่าควรเป็นการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการให้ความสำคัญกับการเรียนมากกว่าการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนมีบทบาทในการทำกิจกรรมมากขึ้น ให้รู้จักคิดตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดพัฒนาการในทุกๆด้าน และช่วยให้เร้าความสนใจของนักเรียนไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน (ปารีชาติ โชคพิทักษ์, 2540 : 78)

ดังนั้นการนำเอาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี มาสอนจึงเป็นหนทางหนึ่งที่น่ามาเป็นแนวทางในการใช้ชีวิตประจำวัน เพราะศาสนพิธีเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจาก

ระเบียบแบบแผนหรือแบบอย่างที่ดีปฏิบัติในศาสนา ช่วยทำให้ความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาซึ่งมีความแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นเป็นสิ่งต่อกย้ำใจให้ระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัยได้อย่างดีเยี่ยม จึงเป็นระเบียบแบบแผนอันดีงามที่ควรรักษาไว้คู่กับพระพุทธศาสนาตลอดไป ผู้วิจัยจึงคิดว่าถ้านำศาสนพิธีมาพัฒนาในรูปแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายและสะดวกในการเรียนรู้ ชาติรี ต่างสมpong (2547 : 7) กล่าวว่า “ในการเรียนรู้นั้นเป็นสิ่งสำคัญนอกจากหลักการหรือวิธีการสอนแล้วสิ่งที่ขาดไม่ได้คือสื่อและอุปกรณ์ที่จะใช้ประกอบการเรียนตามยุคสมัยด้วย เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น”

จากปัญหาที่กล่าวข้างต้นปัญหาที่พบในโรงเรียนประจันตราษฎร์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี มี 3 ประการ ได้แก่ ประการแรกคือ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่กำหนดไว้มีเนื้อหามากและยากเกินกว่าที่นักเรียนจะเข้าใจในการเรียนในห้องที่มีเวลาค่อนข้างจำกัด ในภาคเรียนที่ 2 ของทุกปีโรงเรียนจะมีการส่งรายชื่อให้นักเรียนเข้าสอบธรรมะศึกษานามหลวง และนักเรียนจำเป็นจะต้องเรียนในรายวิชาธรรมะศึกษาเพิ่มเข้ามาอีก 4 วิชา ได้แก่ วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม วิชาธรรมะ วิชาพุทธประวัติ และวิชาเบญจศีลเบญจธรรม ควบคู่ไปกับวิชาพระพุทธศาสนา ประการที่สอง เวลาเรียนในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของนักเรียนมีอย่างจำกัด แต่ต้องเรียนในเนื้อหาที่เป็นนามธรรมหรือเน้นเรื่องของจิตใจเป็นหลัก เช่น การปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาต้องอาศัยการเรียนรู้ทั้งทางด้านเนื้อหาและการปฏิบัติควบคู่ไปด้วยกันจึงจะมีผลการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพ และประการที่สาม ขาดอุปกรณ์ประเภทสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่จะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ เกิดความเข้าใจตรงจุดตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวทำให้ผลการเรียนรู้ในสาระการการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจันตราษฎร์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี มีคะแนนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

ดังนั้น การจัดชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี เป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญในการส่งเสริมทางด้านศีลธรรมในสังคม ซึ่งชุดการเรียนรู้นี้เป็นสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เวลาน้อยและก่อให้เกิดผลการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข ตามศักยภาพของตนอันจะนำไปสู่แนวทางในการแก้ปัญหาการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจันตราษฎร์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจันตราษฎ์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้ ชุดการเรียนรู้เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจันตราษฎ์บำรุง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ที่เรียนในรายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดแบบแผนการวิจัยเป็นแบบทดลอง (Experimental Research) โดยใช้แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One-Group Pretest-Posttest Design)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนประจันตราษฎ์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 6 ห้องเรียน จำนวน 237 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนประจันตราษฎ์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง “วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจันตราษฎ์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 3 ชุด รวมทั้งหมด 10 ชั่วโมง ดังนี้

ชุดที่ 1 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ชุดที่ 2 เรื่อง ศาสนพิธี

ชุดที่ 3 เรื่อง การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุ

โดยในแต่ละชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ใบความรู้ ใบกิจกรรมเฉลย/แนวคำตอบใบกิจกรรม แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

- 2.1 ชุดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี
- 2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ
- 2.3 แบบวัดความพึงพอใจ ต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนการทดลอง เป็นขั้นที่ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - 1.1 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.2 ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนในกลุ่มทดลองเป็นเวลา 1 คาบ
 - 1.3 ให้นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. ขั้นทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองตามแผนการสอนที่ได้สร้างไว้
3. ขั้นหลังการทดลอง ภายหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินการทดลองสอน ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทดสอบกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมกับกลุ่มทดลอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติดังต่อไปนี้

1. นำแบบทดสอบ และแบบสอบถามความพึงพอใจ ที่ได้คืนมาตรวจให้คะแนน
2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และนำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ และสมมุติฐานของการศึกษาดังนี้
 - 2.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยการทดสอบค่าที่แบบเป็นอิสระจากกัน (t-test for Independent Samples)
 - 2.2 การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) ของกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี
 - 2.3 การศึกษาระดับความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และศาสนพิธี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจันตราษฎร์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจันตราษฎร์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากคะแนนที่ได้ระหว่างเรียนจากการทำแบบฝึกหัดด้วย ชุดการเรียนรู้ ทั้ง 3 ชุดการเรียนรู้ (E1) มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 70 จากคะแนนเต็ม 80 คะแนน คิดเป็นร้อยละ (P) 87.78 คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังใช้ (E2) มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 35 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ (P) 88.17 จากผลข้างต้น แสดงว่า ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจันตราษฎร์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ (E1) 87.78 / (E2) 88.17 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า หลังจากการเรียนการสอนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีคะแนนที่สูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยมีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้เท่ากับ 21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 3.75 และมีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) หลังการใช้ชุดการเรียนรู้เท่ากับ 35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 2.69 และค่า t-Test 22.75 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจันตราษฎร์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี หลังใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี พบว่าผลรวมความพึงพอใจของนักเรียนหลังใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและ ศาสนพิธี โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ลำดับที่ 2 คือ ด้านเนื้อหา ลำดับที่ 3 คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ลำดับที่ 4 คือ ด้านชุดการเรียนรู้และลำดับที่ 5 คือ ด้านการวัดผลประเมินผล โดยรวมทุกด้านนักเรียนมีความพึงพอใจมาก (\bar{X}) = 4.49, S.D. = 0.14)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สามารถอภิปรายผลดังนี้

1) ผลการสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจันตราษฎร์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี ที่สร้างขึ้นนั้น พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่กำหนดไว้ว่า ชุดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจันตราษฎร์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี ที่สร้างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เพราะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้ทางด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบตามระบบของการวิจัยตั้งแต่ต้น รวมถึงเรื่องการจัดทำเนื้อหาข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ นำมาสร้างเป็นชุดการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ คำนำ สารบัญ คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้ ใบความรู้สำหรับนักเรียน ใบกิจกรรม ใบงาน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เฉลยแบบทดสอบ จากการศึกษาของผู้วิจัยได้จัดทำตามขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ กำหนดเป้าหมายหรือแนวทางการปฏิบัติ ออกแบบหรือสร้างชุดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกสื่อหรือเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ ทดลองใช้ประเมินปรับปรุงในส่วนที่บกพร่อง สร้างชุดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2547 : 53-55) ได้เสนอขั้นตอนในการสร้างชุดการสอน ดังนี้ 1. กำหนดเรื่องเพื่อทำชุดการสอน อาจจะแบ่งย่อยหัวข้อเป็นหัวข้อย่อย ขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาและลักษณะของการใช้ชุดกิจกรรม 2. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจมีการกำหนด เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือบูรณาการให้เหมาะสมตามวัย 3. จัดหน่วยการเรียนการสอนให้เหมาะสมว่าจะมีการแบ่งเป็นกี่หน่วย หัวข้อย่อยอะไรบ้าง ใช้เวลานานเท่าไร ให้พิจารณาให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้น 4. กำหนดหัวข้อเรื่อง เพื่อสะดวกแก่นักเรียนว่าแต่ละหน่วยประกอบด้วยหัวข้อใดบ้าง 5. กำหนดความคิดรวบยอดหรือหลักการ ต้องมีการกำหนดให้ชัดเจนว่านักเรียนเกิดความคิดรวบยอดหรือหลักการใดบ้าง 6. กำหนดจุดประสงค์การสอน หมายถึง จุดประสงค์ที่แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้หรือ จุดประสงค์ทั่วไป รวมทั้งเกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 7. กำหนดกิจกรรมการเรียน ต้องกำหนดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางการผลิตสื่อการเรียน กิจกรรมการเรียน การออกแบบทดสอบ 8. กำหนดแบบประเมินผล ต้องออกแบบประเมินให้ตรงกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อทราบความเป็นไปของนักเรียนว่า มีความก้าวหน้าทางการเรียนเป็นอย่างไร 9. เลือกและผลิตสื่อการสอน ควรมีสื่อการสอนในแต่ละหัวข้อเรื่องให้เรียบร้อยควรจัดสื่อการสอนเหล่านั้นออกเป็นหมวดหมู่ในกล่องหรือแฟ้มที่เตรียมไว้ก่อนนำไปหาประสิทธิภาพ เพื่อหาความตรง ความเที่ยงก่อน

นำไปใช้ 10. สร้างข้อทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ควรสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหาและกิจกรรมที่กำหนดให้เกิดการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ 11. การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน เมื่อสร้างชุดการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ตองนำชุดการสอนไปทดสอบโดยวิธีการต่าง ๆ ก่อนนำไปใช้จริง

2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและ ศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า หลังจากการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนาพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนมีคะแนนที่สูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดโดยมีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้เท่ากับ 21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 2.69 และมีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) หลังการใช้ชุดการเรียนรู้เท่ากับ 35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 2.24, และค่า t-test 22.75 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เพราะว่าคุณสอนได้นำเนื้อหาเรื่องราวลำดับจากง่ายไปหายากเพื่อให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนและช่วยให้เข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติด้านกิจกรรมได้อย่างง่าย เรียนรู้ได้จากการฟัง การดู แล้วนำไปปฏิบัติ ทำให้ผลการเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพมากกว่าก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียนผู้สอนได้ออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ สุขชาติ เทสันตะ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสอนโดยใช้แบบฝึกเรื่องวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนทาบวิทยาคม จำนวน 52 คน ได้มาโดยกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนโดยใช้แบบชุดฝึกเรียนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจรู้สึกสนุกสนานไม่เบื่อหน่ายในการเรียนรู้

3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนาพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจันตราษฎร์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่โดยรวมแล้วนักเรียนมีความพึงพอใจมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ลำดับที่ 2 คือ ด้านเนื้อหา ลำดับที่ 3 คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ลำดับที่ 4 คือ ด้านชุดการเรียนรู้ ลำดับที่ 5 คือ ด้านวัตถุประสงค์ผลประเมิณผล ทำให้ทราบได้ว่านักเรียนมีความพอใจเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 : 8) ได้ให้ความหมายของการใช้สื่อการเรียนการสอนว่า หมายถึง การจัดสื่อการเรียน การสอน และนวัตกรรมที่มีคุณภาพ และเพียงพอต่อการเรียนการสอน โดยมีระบบการจัดการและบำรุงรักษาที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีการบริการและส่งเสริมการใช้อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ

สมพร จารุณี (2540 : 23) หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่เขียนขึ้นควรมีจุดมุ่งหมายให้เด็กแต่ละช่วงวัยอ่านและเป็นหนังสือที่มีคุณค่าในการพัฒนาจินตนาการ สติปัญญา จิตใจ

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจันตราษฎร์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพ 87.78/88.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ความพึงพอใจของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจันตราษฎร์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี โดยรวมแล้วนักเรียนมีความพอใจมาก และผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี มีค่าเฉลี่ยร้อยละหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน พบว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่คาดหวังไว้ คือ ร้อยละ 80

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยผู้วิจัยพบว่า โรงเรียนประจันตราษฎร์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี ขาดอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมในการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตามจุดประสงค์ที่เรียน ทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายที่จะเรียนในรายวิชาพระพุทธศาสนา ส่งผลการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำให้การเรียนในรายวิชาพระพุทธศาสนานั้นเป็นเรื่องที่ไม่น่าเบื่อและเกิดความเข้าใจง่ายโดยการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและเหมาะสมกับเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามคำสั่งที่เขียนไว้ใน แต่ละกิจกรรม มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หลังจากที่ได้ทำการศึกษาในชุดกิจกรรมแล้ว และนักเรียนยังสามารถที่จะนำเอาหลักการไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต และที่เห็นได้ชัดเจนก็คือประสิทธิภาพการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอยากศึกษาด้วยตนเอง สิ่งที่ได้เรียนรู้จากชุดกิจกรรมนั้น ซึ่งแต่ละชุดกิจกรรมมีการประกอบไปด้วยหลักการข้อคิดเรื่องราวต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ดังนี้

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๑ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๒ ศาสนพิธี

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๓ การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุสงฆ์

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา“การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจันตราษฎ์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี” ครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ภาครัฐและสถาบันการศึกษาตามหน่วยงานสังกัดควรมีนโยบายสนับสนุนให้มีการจัดทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและ ศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา อย่างสม่ำเสมอ ทุก ๆ ด้าน

2. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1) จากผลการวิจัยพบว่า การเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การใช้ในระยะแรกนักเรียนยังไม่มีความพร้อม เนื่องจากนักเรียนยังไม่เคยชินกับการเรียนรู้ในรูปแบบการใช้ชุดการเรียนรู้นักเรียนจึงต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษาพอสมควร ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องหาวิธีการเตรียมความพร้อมโดยพยายามกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นและสนใจอยากจะทำเรียนรู้

2) การออกแบบในการทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรมีขนาดอักษรและรูปภาพและสีสันทที่สวยงาม ใช้ภาษาที่อ่านแล้วมีความเข้าใจง่ายและเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สามารถนำเอาความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

3. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยและพัฒนาชุดการเรียนรู้ รายวิชาพระพุทธศาสนาในสาระเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่เน้นการศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง และจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและสาระการเรียนรู้อื่นๆ ให้มากขึ้น เพื่อที่จะเป็นแนวทางที่จะทำให้การศึกษามีผลลัพธ์ที่ดีขึ้นในอนาคตข้างหน้า

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชาติรี ต่างสมปอง. (2547). *หลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: จัดพิมพ์โดยมูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- ปารีชาติ โชคพิทักษ์. (2540). *ชุดกิจกรรมนวัตกรรมเก่าที่ประยุกต์ในประชาศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา.
- สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สมพร จารุณี. (2540). *คู่มือการเขียนบันทึกเชิงคดีและสารคดีสำหรับเด็กหนังสือชุดความรู้ภาษาไทย ลำดับที่ 4 กรมวิชาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุชาติ เทสันตะ, (2542). การสร้างบทเรียนการ์ตูน เรื่องวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2547). *วิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*, พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, (2542). *การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนในโรงเรียนเอกชน*, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
